

LIBERTATEA

Foaie pentru săteni și muncitori, întemeiată la Orăștie în anul 1902

Director sufletesc:
† Dr. ION I. MOȚA
Director vremelnic:
Fr. IOAN MOȚA

Orice scrisori pentru Redacție
să se trimită pe adresa:
RED. „LIBERTATEA”, ORĂȘTIE
Jud. Hunedoara

Cererile de abonare și banii
pentru foale se trimit pe adresa:
Admin. „LIBERTATEA” Moșa
BUCUREȘTI I, Calca Victoriei 63.

„Libertatea” este:
Proprietatea familiei moștenitoare
a lui Ion I. Moșa
ABONAMENTUL: 120 lei pe an,
60 lei pe 1/2 an și 30 lei pe 1/4 an

Apare
în fiecare JOI
Un exemplar
2 Lei

Cei din urmă articli

scrisi de ION I. MOȚA pentru „Libertatea”
Iul dragă, de pe pământul Spaniei...

Năvașe dela Legișarii Români de pe Frontul Crucii, din Spania.
III.

CEVA DESPRE SPANIOLI

Cu Spaniolii ne înțelegem foarte greu, deoarece foarte rar găsești pe cineva, care să vorbească franțuzește ori nemțește. Nu numai că nu cunoaște aproape nimeni în oraș, în prăvălii ori hoteluri, o altă limbă decât cea spaniolă, dar nici chiar oamenii de seamă nu vorbesc decât prea puțin vreo limbă străină. Cu distincții ofițeri care ne însoțesc (și cari au fost aleși pentru noi și nu dați la întâmplare) abea ne înțelegem franțuzește. Generalul Moscardo el însuși nu știe decât prea puțin franțuzește ori nemțește. Noi, cari toți vorbim franțuzește, ori nemțește, ori englezește, unii foarte bine, îi uimim cu atâta știință de limbă străină ori apoi îi facem să ne pretuiască... prea puțin. Căci acești oameni, Spaniolii, nu cunosc limbile străine, deoarece sunt mândri de țara și limba lor, ei nu aleargă, ca Românii noștri, după forme străine, ci își trăiesc viața lor spaniolă! Ei, Spaniolii, cari sunt vecini cu Franța, nu sunt nici pe a suta parte atât de franțuziți cum sunt Românii cari, până acum, își făceau o mândrie din a vorbi limbi străine chiar între ei. Ca și cum limba românească ar fi bună doar pentru vorbirea cu slugile și cu »prostimea«.

De aceea noi ne-am simțit rușinați în fața Spaniolilor de prea buna noastră cunoaștere a limbilor străine. Iar la dâșii n'am simțit nici o rușine, nici o sfială pentru faptul, că nu cunoașteau o altă limbă decât pe aceea a țării lor.

Totuși, rupându-ne limba și unii și alții, s'a încheiat repede o strânsă prietenie între noi și Spaniolii cari ne însoțeau. Spaniolii sunt oameni foarte sinceri (cu sufletul deschis), fără multe ascunzișuri și fără minciunoase zâmbete, fără a arăta o minciunoasă prietenie. Poți

pune temei pe cuvântul lor și pe simțământul pe care ți l arată.

FRUMOASA SERBARE A PREDĂRII SABIEI DE ONOARE GENERALULUI MOSCARDO.

Astfel însoții de acești ofițeri spanioli atât de prietenoși, am plecat cu automobilele spre locul unde se afla Generalul Moscardo, în orașul Soria. — Plecarea din Salamanca s'a făcut Sâmbătă, 5 Decembrie, după amiază, adică a doua zi după sosirea noastră la Salamanca. Înainte de plecare i-s'a spus dlui General Cantacuzino că, la înapoarea sa la Salamanca, va fi primit de către Președintele Franco.

Peste noapte ne-am oprit la o casă de adăpost a oficiului spaniol de Turism, în orașelul Aranda, drumul la Soria fiind prea departe.

Câteva cuvinte despre această casă de adăpost și despre șoselele pe cari am trecut. Atât șoselele minunate, toate asfaltate, cât și frumusețea de case de adăpost cu care e împânzită Spania, sunt aproape toate făcute, sau aduse în această minunată stare, de către Generalul Primo de Rivera, pe vremea »dictaturii« sale. Nici o țară — poate doar Germania — nu are asemenea șosele. Atât șoselele mici (ca drumurile noastre comunale), cât și cele mari, sunt la fel de bune, întinse ca o pânză neîncrețită. Doar din loc, în loc, unde au fost lupte, betonul șoselei e ciupit pe urma bombelor aruncate de avioanele naționaliste asupra comunistilor cari se retrăgeau. — Prin unele părți am trecut pe șosele aflătoare foarte aproape de front. — Pretutindeni fântânile de benzină sunt pline, părțile stricate ale șoselelor sunt în reparație, dovădu-se astfel, minunata organizare a armatei și a puterii de Stat a Genera-

lului Franco. Iar în loc de cai morți, cum se vedeau de obicei, până acum, în războaie, în lungul șoselelor, — am întâlnit foarte dese automobile stricate, arse, ori ciocnite, răsturnate în marginea drumurilor, părăsite mai ales de către comunisti. Am dat și de rămășițe de tancuri ori automobile blindate comuniste, mototolite ca o cârpă în marginea câte unui șanț.

După o odihnă minunată în casa de adăpost dela Aranda, am plecat a doua zi la Soria, un oraș așezat în spre Nord-Est de Madrid, unde e comandamentul Generalului Moscardo. La intrarea în Soria am trecut pe lângă un lagăr de comunisti (nu soldați, ci șefi politici din câteva orașe) cari se plimbau sgribuliți într'o curte, cu țigara în colțul gurii, închiși în țarcul din care nu vor mai eși liberi niciodată. — »In curând vor începe tribunalele să-i judece« — ne spune Maiorul Villalba. »O parte dintre ei vor fi împușcați, iar alții vor intra în închisoare pe viață«. Priveam la acești oameni, încă rotofei, grași și destul de nepăsători. Aceștia sunt cei cari au făcut nelegiuirile ne mai pomenite, arzând oameni de vii, desgropândosemintele sfinților spre a le arunca la gunoi, ori scoțând ochii Mântuitorului de pe sfințele icoane. — Iar cei mai mulți dintre acești conducători comunisti sunt oameni înstăriți, cu frumoase palate, râvnind a fi și stăpâni politici (astfel la Toledo, am fost găzduiți într'un mareș palat, lucrat în mare parte numai în sculpturi de marmoră și care a fost acum confiscat de către statul naționalist, deoarece era proprietatea unui șef comunist dintre cei mai ticăloși, care râvnind să ajungă primar la Toledo, din ceva negustor ce fusese, făcea politica

comunistă de cea mai sălbatică, așa milionar cum era).

Trecând pe lângă acest mic lagăr de ucigași comunisti, ajungem la Comandamentul Generalului Moscardo. Ne primește în chip sărbătorec. E un om voinic, înalt, dar pe a cărui față se vede sănătatea zdruncinată, nervii aproape nimiciți. Nu mai poartă barbă așa cum îl știam noi din fotografiile văzute în România. Atât dânsul, cât și ofițerii care îl însoțesc, sunt în haine de sărbătoare. Ne spune cuvinte de bun sosii, apoi, după vreo jumătate de ceas, am trecut cu toții în sala mare de festivități, în care erau adunate toate autoritățile orașului, dela președintele tribunalului, la primar, la șefii organizațiilor politice naționaliste și la ofițerii din comandament.

A venit și lume din oraș, iar alții, mulți, au rămas afară, în piața din fața comandamentului, unde cânta o muzică militară venită în acest scop.

Noi am luat formația legionară, în uniforme, purtând drapelul românesc.

În mijlocul grupului era camaradul preot Dumitrescu, în odăjdii și cu crucea în mână. Dl General Cantacuzino a arătat, în cuvinte bine simțite, pentru această delegație de Români a plecat dela

o depărtare de 7 mii de kilometri, pentru a veni în acest orașel Soria, spre a cinsti vitejia fără seamă și credința în Dumnezeu, pe care au dovedit-o vitejii dela Alcazar. Apoi i-a dat Generalului Moscardo sabia, după care viteazul dela Alcazar a răspuns mulțumind și arătând, că cinstea ce i se face, este nu numai pentru dânsul, ci și pentru toți apărătorii Alcazarului! A terminat cu cuvintele:

Trăiască Spania!

Trăiască România!

După aceea muzica din piață a început să cânte și toată lumea a eșit în balcon spre a răspunde marilor mulțimi care strigau necontentit:

„Trăiască Spania și România”.

A urmat un prânz sărbătorec într'o sală frumos decorată cu culorile naționale spaniole și române, la care au vorbit Generalii Moscardo și Cantacuzino.

Înainte de prânz generalul Moscardo ne a condus să vizităm muzeul din Soria în care sunt adunate obiectele găsite în orașul roman: Numancia, din apropiere de Soria. Lucrurile acestea sunt din veacul al patrulea și al cincilea înainte de Christos. Și am găsit zeci și zeci de svastici pe vase și alte obiecte străvechi. Ne am bucurat foarte mult, văzând și aici semnul legăturii noastre arice, semnul dăinuirii (Va urma) Ion I. Moța

Oprerea unei gazete naționaliste

Basarabia este pământul românesc cel mai cotropit de streini și unde se aude mai puțină vorbă românească. De aceea și gazete românești sunt foarte puține în această parte a țării. Sunt, în schimb, cu duimul gazete scrise în rusește și în jidovește, cari toate otrăvesc sufletul bietului român.

Printre puținele gazete românești de-aici, cea mai de seamă a fost „România Creștină”, care lupta cu îndârjire împotriva valului cotropitor de streini. Pentru această ținută vred-

nică a sa, Cahalul jidovesc a hotărât s'o pedepsească și el, a făcut astfel, ca autoritățile să oprească tipărirea ei pe un timp nehotărât.

Opreliștea de apariție dată de ministrul de interne, a scârbit adânc toate sufletele românești, deoarece este de neînchipuit, ca să poată fi strânsă de grumaz o gazetă românească, de dragul streinilor și numai pentru că ea luptă împotriva celor, pe cari i-au adus printre noi cele patru vânturi.

— 0 —

Cețiți și răspunđiți

gazeta populară „Libertatea”

Care este pricina scumpirii trenului

Am vestit de mai multă vreme că guvernul a căzut la invoială cu conducerea căilor ferate, ca să scumpească trenul cu încă 10 și 15 la sută. Ei au motivat scumpirea aceasta, spunând că din banii ce se vor strânge, au să construiască linii ferate militare și alte linii nouă, care sunt de mare trebuință în război.

S'a dovedit însă, că toate acestea nu au fost decât svonuri și scumpirea trenului are cu totul alt tâlc, decât acela pe care l-am priceput.

În țara întregă sunt peste zece mii de inși cari călătoresc cu reducere de 75 și 50 la sută, dar sunt foarte mulți cari nu plătesc nici un ban la tren. De pildă: nu plătesc deloc, 371 deputați; 250 de senatori; 270 decorați cu

Mihai Viteazul; 2350 decorați cu virtutea militară; 1200 de orbi; peste 3000 de C. F. R-iști, apoi veteranii dela 1877 și alții, dintre cari nici jumătate nu ar avea dreptul să călătorească fără bani, căci au de unde plăti.

Pentru-ca să se acopere cheltuelile de călătorie ale acestora, iată de ce s'a făcut un alt arunc de 10 și 15 la sută pe biletele de călătorie. Lucrul acesta nu ne bucură și nu-i poate bucura pe săteni, cari se știe cât de greu pot să-și câștige banii.

În loc să ridice prețul biletelor, guvernul ar trebui mai de grabă să-l scadă, și să-și pue pe sfetnicii săi la plată, fiindcă de bună seamă, că aceștia au mai mulți bani, decât bieții săteni, de cari sunt pline toate trenurile.

NU-I PLÂNGETI...

Nu-i plângeți, frați români, nu-i plângeți
Pe cel căzuți pentru Hristos,
Că-l proslăviți cu osanale
Din suflute și gând pios,
Căci el murit-au să re'nvie
Și să trăiască mil de ani,
Alături de Cel mort pe Cruce,
Prins în piroane de Jidan.
Nu-i plângeți! Ei sunt sfinți acuma
Și, ca Isus, pentru Credință,
Jerfrit-au în lumina Crucii
Doar pământeașca lor filiață,
Iar duhul, inima, țârla,
La tronul Busului Părinte,
Năstătu-s'a în rugăciune
Pioasă, adâncă și fierbinte,
Și pentru noi și oastea Crucii
Ei cer o binecuvântare
Și har Divin, în lupta sfântă,
Cum n'a mai fost alta sub soare...
Nu-i plângeți. Ei sunt sfinți acuma,
Căci au căzut pentru Hristos,
Că-l proslăviți cu osanale
Din suflute și gând pios.

Craiova.

Ștefan Pandurn.

DIN ȚĂRI DEPĂRTATE

În marea Impărăție a Indilor, — azi sub stăpânire engleză, — trăesc în mijlocul poporului și mușii „fakiri”, oameni sfinși de popor ca sfinși și făcători de minuni. Unii din ei pe unde trec, sunt primiți și ascultați, ca oameni prin care le poruncește lor Dumnezeu.

Un astfel de Fakir s'a ivit de o vreme în ținutul de Miază noapte a Indiei, la granița Afganistanului. E un om cu barbă, și păr lung, ca al sibaștrilor, și cu o înfățișare domoală, cu o privire ce străpunge și cu graiu ce aprinde inimile. El se vede, că e un mare iubitor al poporului său indian și mare dușman al Englezilor, cari stăpânesc și frag foloase foarte mari din acele părți. De aceea, ce o fi spunând el oamenilor pe unde trece, ce nu, destul că pe urma lui, poporul să răscălească împotriva deregătorilor engleze și le izgonească și le face cele mai amare zile. Stăpâ-

nirea engleză din acel cap de țară a pornit armate întregi pe urma Fakirului, care involbură lumea, — dar nu dau de urma lui. Au însă de lucru cu poporul pe unde merg trupele engleze, că poporul le atacă și le fulgeră cu ura lui. De Fakir însă nu dau, căci țara e tot coline și spinării lungi de munși, printru ei văd adânci ce se perd în codri, — pe unde cine știe umbra, se perde ușor. Și-s Englezii tare mârtoși pe isleșul Fakir, care aruncă foc în calea lor, apoi pietre ca intrat în pământ, deși umbra pe un cal mare, coperit cu o pătură cu margini împodobite, coperind și capul calului până la ochi, de-l văd toți de departe, că e cal pe care șede om cu putere. Puterea i o dă: iubirea lui pentru neamul său nedreptățit și apăsai și stors de străini, și ura lui împotriva acelor lacomi storcători a bunurilor unui popor care nu e al lor.

Ceata de Inimoiși Români tineri dela Orăștie și din jur.

Viața

LA CHIMINDIA.

Zi de bucurie sufletească ca ne-alta au avut Români din Chimindia (jud. Hunedoarei) de curând, (28 Febr.). Înălțând-o prea frumoasă troiță de piatră la marginea satului, la cere să aibă poporul unde să țasă în procesiunile religioase, — — — — —

— — — — — familia Tulea, iar satul apropiat Nojag e satul de naștere — — — — — I. Moja. S'au adunat — — — — — din loc și cei din Banpöc, și din comunele vecine și de peste Murăș dela Simeria. A venit — — — — — 160 de inși, în frunte cu dl inv. Boborodea, — — — — — cu dl Inspector Costea, și cu dl profesor Mărgineanu dela Petroșeni, apoi toți — — — — — din vecini. Părintele Iosof a servit cu evlavie și a vorbit cu credință — — — — —

— — — — — A vorbit apoi foarte frumos dl profesor Mărgineanu, un adânc credincios — — — — — A arătat că dușmanii neamului nostru vor să ne rupă legăturile sufletești ce le avem cu pământul sfânt pe care ne-am născut, să ne strice buna credință din moși strămoși, să ne instrăineze de ce au fost părinții noștri, — prin ce vom ajunge la peire fără scăpare. Vor să ne rupă de pământul și de Cerul nostru (de credință). — „Dar, spune dsa, cu cât mai mult ei se stiesc să ne rupă de pământul scump sufletelor noastre, patria, CU ATĂT MAI VĂRTOS NOR-NE ADÂNCIM acest pământ scump și ne ridicăm cu kuntea mai mult, făcând legătura cu Cerul nostru sfânt!”

Toți au ascultat cu evlavie înțeleptele vorbiri, cari le au intrat în inimă.

S'a folosit prilejul, că-s de față așa de mulți — — — — — și li-s'a ceit ordinul Căpitanului, prin care dl adv. Costea (Ilia) fost șef județan, e înaintat INSPECTOR, luându-i locul inimosul și zelosul inv. Boborodea (Banpöc), iar ca ajutor — — — — — e numit dl Ion Popa, lăcătuș în Simeria, unde are încadrați vre-o 40 — — — — —

— — — — — Aci nu este comunism, ci cald naționalism și patriotism luminat.

La urmă s'a cântat „Imnul — — — — — care a zguduț multe inimi. — Tot mai multă lume se alipește la această mișcare plină de suflet sănătos pentru neam, lege și patrie. Privitor

DIN MĂNECIU-UNGURENI

Evlavioșii credincioși din Măneciu-Ungureni (jud. Prahova) au luat parte cu adâncă durere la sfânta slujbă — — — — —

— — — — — Păr. Tulinescu a lămurit frumos rostul războiului din Spania, — — — — —

— — — — — pentru creștinismul amenințat de Iuda.

„Sufletele lor, — a spus sf. sa, — sunt acum de asupra noastră. Ne văd și ne îmbărbătează să ducem noi mai departe lupta pentru legea lui Hristos, pentru apărarea tradiției, a nației însăși! Corpurile lor odihnesc azi în Domnul, liniștite că jertfa lor nu va fi zadarnică”. — După slujbă s'a împărțit „pomana”: pâne, colăcel, lumânări, vin.

DIN BĂLENI

În 28 Martie — — — — — din Băleni (jud. Bihor) au avut mare înălțare sufletească, slujind un sf. parastas ...

— — — — — Au venit și cei din comunele vecine Hinchiș, Mierag, Taloren, ș. a., mergând cu toții ... — — — — — către biserica din Taloren-Băleni. Toți cre-

dincioșii, fără deosebire de credință politică, au luat parte la sf. slujbă, apoi — — — — — au mers la locul de odihnă a sufletelor, la cimitir, unde au cântat cântece duioase potrivite, — după cari mai mulți cărțurari iubitori ai — — — — — mișcării naționale, au ținut vorbiri însuflete de credință în binele ce-l va aduce lupta — — — — — neamului și țării noastre dragi. — După masă consătuiri de bună îndrumare, — și apoi — — — — — vecini s'au depărțat cu pace și cu suflute întărite spre casele lor.

Gh. C. Inv.

DIN BECIU.

La Bunavestire s'a slujit în Beciu (jud. Buzău) un sfânt parastas — — — — —

— — — — — Părintele Andreescu a vorbit bine simțit ca — — — — — luptători pentru sfânta noastră lege, studentul — — — — — N. Moldoveanu a cețit „Rugăciunea” rostită de I. P. Sf. Metropolit Nicolae a Ardealului. Toată lumea plângea mișcată de admirabila Rugăciune.

Războiul în Spania

e tot crâncen și un fel de joc pe loc. Nu prea înșinteză nici unii nici alții. Comuniștii se vede că au primit întăriți însemnate, încât pe multe locuri trec ei la atac, deși fără izbândă, căci naționalștii îi opresc cu pierderi grele. Dar când naționalștii atacă, o pătesc tot cam așa... E o frământare pe loc, ce dă de gândit. Naționalștii însă au mari nădejdi că tot ei vor birui, dar mai au de dat lovituri grele. Noșă ne dă nădejde faptul, că guvernul comunist spaniol cere desădăjduit ajutor dela „Liga Naționalilor” cerându-i să păsească ea la mijloc, pentru a pune capăt războiului, — bine înțeles așa cum ea își închipue: să fie în folosul lor.

Faceți și pe cunoscuții Dv. să se aboneze la „LIBERTATEA”

Lacrimi pentru Ionel Moța

Telegrama și scrisori primite de părinții lui Ionel Moța, cu prilejul morții sale pe frontul din Spania

București. — Prea cucernice părinte! Vă scrie un ofițer activ, care vă împărășește prin rândurile de față durerea mării și sufletul mare al ostașului, care la parte la doborârea a coplesit casa Dvs. și a lovit familia noastră —

Ca mine sunt la fel mil! Privirile mele se îndreaptă spre dvs., pe fața cărui eu întrezăresc chipul eroului fin, care s'a sacrificat pentru cruce și credință.

Prevăd cum în sufletele noastre cernite, se scoboară stropul de nădejde și de izbândă, pentru ca prin sacrificiul celui ce a fost Ionel Moța, să putem, mâne, în strigăte de slavă și de bucurie, să-l preamărim ființa lui, imortalizată în noi, în sângele nașiei românești.

Primiți simțate părinte și nemângăiată doamnă, cele mai simțite condoleanțe pentru pierderea ireparabilă ce o încercați.

Căpitan Dr. S. T.

Geamăna. — Cu adâncă părere de rău am luat cunoștință de moartea scumpului Moța, al cărui nume îl poartă

întreaga noastră comună (Geamăna, jud. Argeș), l'a plâns ca pe un frate, ca și pe Marin. Vrednici vor fi acești — ai neamului a fi pomeniți și cinstiți — — — căci gestul pe care el l'au făcut și seninătatea cu care s'au jertfit, întrece orice jertfă omenească.

Ilie D. Dain Inv.

Lugoj. — Vestea morții lui Ionel, pe un pământ atât de îndepărtat de al nostru, ne-a zguduit adânc.

Dumnezeu să-l așeze cu drepții pe mult iubitul și în veci neuitatul nostru văr și naș Ionel, iar pe Dumniavoastră, să vă înădărească, pentru a putea suporta nemărginita durere în urma morții eroice a copilului dvs. Ionel, suflet mare și nobil, cum rar de tot se naște! Știu că nu este cuvânt rostit de gură omenească, care să vă poată mângâia!

De aceea, într-o așa mare încercare, dela Dumnezeu veniți spre „cinstirea familiei“ Dvs., Tatăl din Cer să vă trimită îmbărbătarea pentru a putea birui, ceea ce orânduirea D-zeiască nouă și lui ia destinat.

Pula și Tiberiu Milăr.

Blidarele — (Iud. Râmnicu-Sărat). Prea cucernice părinte! Cu multă durere împărășesc durerea familiei întregi, pentru pierderea ireparabilă a scumpului Dvs. fiu. Dumnezeu să vă dea putere să puteți suporta lovitura soartei. Dumnezeu pe cine îl iubeste îl încearcă!... Vă înțeleg, căci și eu am un fiu ucis de bolșevici în Basarabia!..

Azi am aliat în armată și acasă un fiu — — — Am făcut parastas aici pentru sinții dispăruți!..

Eroștia Madgearu

București — Profunda fa durere, dragă prietenă, ne-a regăsit... Din școala pe care am făcut-o împreună, drumurile noastre au apucat pe căi diferite, încât s'au perdut printre potecile ce duceau la drumul cel mare, al vieții. Și poate nu mai știam una de alta, dacă din nenorocire, nu aș simți astăzi căldura sângelui tău, ce curge turburat din inima ta rănită de mamă.

Dar nu mai plânge, dragă prietenă. Fiul tău trăiește. El s'a născut a doua, oară pentru marea lume care poate nici nu-l cunoscuse. El e regretat de toată suflarea curată românească. Acest regret poate să te încurajeze puțin. Da, el a plecat din casa părintească, dar a înfrat în casa cea mare a sufletului poporului românesc, unde va sălășui, cât istoria va dăinui!

„Dzeu să vă aibă în paza lui.

Ersilia Dr. A. Codarcea
N. Popovici — Hașeg

Arad. — Noi suferim poate unii dintre puținii, cari știu ce pierdere ireparabilă ați încercat și tocmai de aceea, nu putem găsi cuvinte cu cari să vă alinăm durerea.

Dacă providența divină a voit, ca să aducă jertfă pentru cauza creștină cel mai ales fiu al națiunii românești, curajul, fanatismul și idealismul lui Ionel, vor trebui să trezească multe inimi împietrite în fărădelegi și măcar acum în ultimă clipă să se trezească din letargie, revenind la sentimente mai bune, pentru țara care l'a ridicat acolo unde sunt azi.

Numele lui Ionel va fi o re-deșteptare pentru acest popor și poate destinul acestui neam a voit, ca prin sacrificiul lui Ionel, să vedem în față pericolul comunist ce ne amenință.

În aceste clipe de adâncă pietate ne aplecăm smeriți capetele, în fața figurei istorice a nemuritorului erou național și rugăm pe Atotpatericul Dumnezeu să-l odihnească în pace, iar Dvoastre și familiei lui Ionel să vă dea puterea, ca să îndurați fără murmur voința Celui ce l'a chemat la sine și pentru care a murit atât de frumos.

Simion Damlan

Rădăuți. — În durerea coplesitoare pe care o trăiți, Veți putea pătrunde taina adâncă pusă în calea noastră de Cel de Sus, pentru ce trăim?

Munca de-o viață întregă pentru România, pentru românime, prin „Libertatea“, pentru liberare, pentru înviere, își găsește dureroasa răsplătă prin jertfa fiului cu fața blândă, cu fruntea senină și ochii veclnic scrutători ai îndepărtărilor, pe cari le vedea acuma, în timp ce noi numai le dorim.

— Ia fața acestei figuri, vie pentru noi, și'n înălțare și'n libertate, manifestam respect prin tăcere; în isța corpului neînsufiețit și-a sufletului care veghează, ne vom arăta dragostea prin rugăciune și luptă.

Sunt aceste zile, când plângem alături de D-voastră și iubita lui mamă, sfântă în chinurile durerii și nu găsim cuvinte de mângăere... Totuși aflați, că pe meleagurile Bucovinei, cari atâția ani la șir, s'au încălzit la dorul și slova „Libertății“ și-a „Lăzilor cu Comori“, este veghe tristă în timp de război.

Vasile Iasinschi.

Roman. — Vă trimitem condoleanțele noastre pentru iubitul nostru Ionel. El a murit, dar va trăi vecinic printre noi. Pilda lui o vom urma cu toții. Jertfa lui, „sfântă se va numi!“

Muncitorii minerii din — — — Roman.

Vălenii de Munte. — — — din Vălenii de Munte“, făcând parastas pentru sufletul mult iubitului Ionel Moța și Vasile Marin, fiind de față tot ce Vălenii au mai de frunte, după ce am ascultat cu lacrimi în ochi slujba și vorbirile prin cari au rugat pe Dumnezeu, că acestor două suflete nobile și alese ale neamului nostru românesc să le facă loc în Ierturile drepților, — m'au îndreptat să vă trimit în numele tuturor calde condoleanțe. Vă rog să primiți aceste condoleanțe izvorite din sufletele românești adevărate, cari știu să aprecieze gestul acelor cari și-au dat și viața lor în lupta pentru idealul național și creștin!

Pe lângă toată durerea însă trebuie să vă fericiți, că ați avut un astfel de fcioc, care ar fi putut aduce mult bine pentru neamul și țara noastră românească, care, mai ales în aceste vremuri grele, ar fi avut atâta lipsă de oameni de talia lui Ionel!..

Păr. Tavi Mureșan.

POȘTA REDACȚIEI

I. Becleanu — Cernăuși. Exemplarele nevândute se trimit prin poștă la București.

Bergheș — Nămolosa. Vă recomandăm „Vremuri de reflecție“ de Corneliu Georgescu.

Matei Luca — Făgăraș. Sunteți achizițat până la Nr. 1 inclusiv.

Ioan Bușlan — Buhuși. Reflecție regulat 15% rabat.

Nicolae Ivan — Predeal. Pentru fotografiile cari vă interesează, adresați-vă Dlul M'su Galtoiu, la ziarul „Glasul Strămoșesc“ Cluj, Str. Baba Novac Nr. 1, aceste fotografii fiind proprietatea D-Sale.

Pl. I. în Rom. — Da, trimiteți și cele cari ating măsura, se publică.

O rugămintă

care umilește până la pământ pe cei ce o fac...

La Iași, cetate a raționalismului din toate vremurile, oraș al Moldovei, cărui l-a spus cu fală, că de aci au pornit toate marile îndemnuri spre înălțarea neamului românesc din cele două principate (Moldova și Muntenia) până erau numai „principate“, — în acest istoric Iași s'a petrecut zilele astea un lucru, care umilește și rănește până la sânge, mândria neamului nostru românesc, nu numai din Iași, dar din toată țara! Isca de ce e vorba:

Un domn profesor, V. Teodorescu, din acel oraș, văzând umilirea pe care o poartă în tăcere neamul românesc și creștin din acel oraș, trebuind să-și cumpere hrana de toate zilele, carnea, din măcelăriele evreiești, plătind și creștinii la fiecare kilogram cumpărat, un bir deosebit, peste preț, în folosul sinagogelor evreiești, (din prilejul sărbătorii Pelsah, „paștile“ lor), —

— și văzând lașitatea cu care deregătorile „românești“ cari conduc (de formă) orașul, suferă în tăcere această siluire a creștinilor de a da și ei dar după fiecare bucată de carne, pentru sinagogă, —

— a înaintat dânsul, profesor român și creștin, împreună cu încă câțiva credincioși, o „rugămintă“ către conducerea comunității (a bisericii) evreiești din oraș, ca să facă bine, să se „îndure“ prea grațios, să scutească pe creștinii de acel adaos la prețul cărnii și să-l tragă pe acela numai de pe credincioșii săi jidani.

Zice rugămintea creștinilor așa: „Subscriși locuitori ai orașului Iași, vă rugăm (pe conducătorii bisericii jidovești) să dați ordin negustorilor evrei, să înlăture taxa „cușer“ (ade-că pentru felul evreesc de a ția animalele cu hshamul lor), pe care o iau dela creștinii acestui oraș cu ocazia sărbătorilor „Pelsah“ (paștile evreiești). Că iau acum pe kilogramul de carne 30 lei în loc de 29 (ade-că 1 leu la kilogram pentru sinagogă), la un-de-leu 28 lei în loc de 26, la sifon 50 bani de sticlă de apă.

„Știu că aceste texte sunt rânduite de Comunitatea Dv. (ade-că de conducătorii bisericii cești), ca să puteți ajuta pe oamenii săraci (firește numai pe evrei). Vă rugăm să credeți, că NOI ROMÂNII CREȘTINI, SUNTEM MAI SĂRACI, decât toate minoritățile (neamurile străine) care trăiesc așa de bine în scumpa noastră țară!..“

Nu mai reproducem, că ni-l rușinel Auzi tu, frate Române, ce ai ajuns în țara ta. În orașul de vacă fală, cu scaun de Domnie, în Iași, creștinii să se roage de stăpânitorii cetății jidani, să-i miluiască a nu le mai iua 1 leu la kilogramul de carne, 2 lei la oleu de lemn, 50 bani la fiecare sticlă de „sifon“ și la celelalte, și să binevolască a șterge față de el acest adaos de preț, pentru că ei sunt cel mai săraci și în acel oraș (ca și încolo în țară).

Nu știu decât hshamul cu ascultat rugămintea nenorocitorilor „goim“... Credem că nu. Și atunci vărsați au sărmanii de ei bani grei în pungile largi și făcă fund ale bisericilor evreiești!..

Că conducătorilor „creștinii“ ai Iașilor, nu le pică obrazul în fața acestor umilite, ba jef, la care lasă să fie pradă pe Români cetății, — e îngrozitor! Nesimțirea lor îi neclinteste și înjosește în ochii fiecărui Român ce vrednicește acest nume de fală în această țară! Acei conducători nu-s „Români“! Poți fi Chinezi, Tătari, Botocuzi, Țigani, orice, dar Români nu sunt! Auzi tu vorba! Să dai tăierea cărnii în oraș, cu arândă monopol evreilor, pentru tot orașul și să lași pe creștinii pe mâna volaică a acelor, e de neînchipuit!

Iacă pentru ce, bunii cetitori români, cerem noi și rugăm pe Dumnezeu să ne dea cât mai curând: o stăpânire cu adversarii ROMÂNEASCĂ și CREȘTINĂ în această țară! Stăpânire cât mai de dreaptă, mai aproape de cea legionară, până va fi cu totul „legionară“, ade-că cea mai românească și mai creștinescă între toate!

Pentru cetitori!

Rugăm ca: toate scrisorile cu articole, sau cu știri pentru pus în foaie, să se trimită numai pe adresa:

Redacția „Libertatea“, Orăștie, jud. Hunedoara

Aci ele se revăd, se pregătesc, pentru pus în foaie și se vor da la tipar. Cei ce trimit pe altă adresă, își întârzie ajungul scrisorii la scop!

Toate cererile de abonament, ca și banii pentru fol, pentru schimbat de adrese, ș. a., să se trimită pe adresa:

Admin. „Libertatea“ Moța, București, I. Calea Victoriei 63.

Binefacerile guvernării liberale pe sate

Am cercetat în săptămâna trecută vreo câteva sate din județul Cluj, ca să văd la fața locului cum o mai duc plugarii noștri. Am făcut drumul, ca să verific, dacă laudăroșenia liberalilor este sau nu întemeiată, fiindcă ei trâmbează peste tot, că sătenii noștri nu au fost niciodată mai mulțumiți ca acum.

Am mers deci printre săteni și i-am întrebat:

— Cum o mai duceți, oameni buni?

Sătenii, cari mă cunoșteau, fiindcă le cercetăsem în mai multe rânduri comuna, au început să deie din umeri și să îngâne vorbe nelămurite.

Am stăruit să vorbească mai limpede și să spună, dacă sunt sau nu mulțumiți, căci noi de prin orașe așa auzim, că o duc mai bine, ca oricând.

La vorbele acestea, un moș mai sfătos, s'a îndreptat către mine zicându-mi:

— Apoi să vă spun eu, Domnule, cum o ducem, căci oamenii aștia! vă vezi dumneata, se știesc să vorbească. Apoi uite adevărul: Cu dările către stat o ducem cum o ducem, fiindcă nu sunt prea grele. Cu datoriile la bănci încă ne-am mai ușurat, căci conversiunea ne-a șters din ele. Dar ce folos, că pe de altă parte am fost îngreunați cum nu se poate mai mult.

— Cum așa, zic eu?

— Apoi să vezi Dumneata. *Înainte cu trei ani noi aveam un budget comună de 20 mil lei, iar astăzi avem unul de 160 de mil.* Că mai înainte țineam câte un notar, iar astăzi ținem numai trei. Și pe lângă notarăș mai ținem ajutor de notar, agent, perceptor și apoi ni s'au mai pus și dela Prefectură în cârcă, fel și fel de cheltuieli, cari mai înainte nu le aveam.

— Aici e buba, Domnule! *Că plătim astăzi de 8 ori mai mult în aruncări comunale, ca mai înainte.*

— Câte case aveți în sat moșule?

— Vreo sută douăzeci.

Am făcut repede socoteală și am văzut, că bieții oameni au deplină dreptate să se plângă, deoarece o familie trebuie să plătească aproape 1500 de lei pe an numai în aruncări comunale.

Asta, în adevăr, e prea mult.

Ca să isprăvesc vorba, am întrebat:

— Bine, dar nu se plătește tot cât se scrie în budget.

— Cum să nu, Domnule, sări satu 'ntreg cu gura, că agenții sunt tot pe capul nostru și nu vine câte unul singur, ci câte doi și însoțiți și de jandarmi și dacă nu plătim, ne scot și perina de sub cap și n'au nicio milă!

Am plecat și în alte sate și mi s'a spus acelaș lucru, peste tot.

Nam găsit nicio comună, în care oamenii să nu mi se plângă de grozava ridicare a aruncărilor comunale

Am văzut astfel roadele guvernării liberale. Roade nenorocite, care au făcut pe bieții plugari să nu mai poată agonisi nimic și să muncească numai pentru stat, comună și județ.

Nu mai vorbim de scumpirea tuturor uneltelor de lucru și a hainelor, de care are lipsă omul la sat. Acestea s'au scumpit grozav și ele. Cheltuielile plugarului, putem spune cu inima liniștită, *s'a ridicat sub cârmuirea liberală cu cel puțin jumătate, iar câștigul a rămas acelaș.*

Acestai adevărul adevărat! Acestea sunt binefacerile guvernării liberale pe satele noastre!

„Lumea și Țara“

Dr. S. Bernemisa.

Regea pe tronul Spaniei

Toate gazetele din Franța, au publicat o veste neașteptată, despre planurile pe cari le-ar avea Generalul Franco, după ce va birui pe comunisti. Se spune între altele, că ar avea de gând să urce pe tronul Spaniei pe Otto de Habsburg, fiul lui Carol al IV-lea, fostul împărat al Austro-Ungariei, care zice-se că este înrudit cu Carol al V-lea fostul rege al Spaniei.

Se știe că Otto de Habsburg este un aprig vânător de tronuri și de multă vreme încarcă țelele Europei, doar va putea ajunge pe un scaun de rege. Dar toată lumea se ferește de dânsul, fiindcă se știe că familia lui a fost prichis marele război care ne-a pășit.

De aceea, avem credința că spaniolii vor judeca bine, înainte de a se juca cu focul.

Oșândirea aspră a onor retrobalei

O seamă de oameni, își află în deșteptarea atât de mișelcați, încât de multe ori socoți că de ce nu se introduce odată oșândă cu moartea, care singură ar putea plăti faptele lor reprobite.

La București, o bandă de inși aveu ocupația, să aprindă casele asigurate, pentru ca mai apoi casa de asigurare să plătească proprietarilor asigurați, pagubele. Multă vreme nimeni nu și-a putut lăchipla, că în mijloc este o mână criminală care pune focul, dar în cele din urmă făptuitorii au fost prinși.

Curtea cu jurați din București, a osândit pe cele trei căpetenii: Bacalu, Luca și Constantinescu la câte 7 ani temniță; pe Bernstein și Dvois la câte 6 ani; Moritz Bacalu la 4 ani; alții patru au fost osândiți la câte 3 și 2 ani temniță. Toți osândiții la un loc vor avea de plătit suma de 200 de mil de lei.

NOUȚĂȚI

Revizuirea noului cod penal

Se spune, că noul cod penal, de care am vorbit în mai multe rânduri, ar fi având câțiva paragrafi, cari nu se pot aplica de loc. Ministerul de Justiție a hotărât drept aceea, să propună unele schimbări în acest cod. Propunerile făcute se vor vota de parlament, îndată ce el se va deschide iarăși.

Principele Nicolae, fratele M. Sale Regelui, s'a căsătorit în 1931 în Moldova, cu o româncă foarte frumoasă, pe care a cunoscut o acolo. Dar Familia Regală își are Legea el

deosebită, în puterea căreia un membru al Familiei nu poate lua în căsătorie decât o persoană din familie tot de Prinț sau Regi și cât se poate nu de aici din țară, — pentru ca viitoarea membră a Familiei domniloare, să nu aibă rudenii aci în apropiere, ca să nu frezească prin asta pizme în jurul Familiei. De aceea orice planuri de căsătorie a cutărui membru al Familiei trebuie arătat Capului Familiei, care e Regele, și el să-i dea voie a o încheia, sfătulindu-se în acel timp și cu Sefnicul Săi. Căsătoria Prințului Nicolae cu Româncă ce l-a plăcut, n'a fost întărită de M. S. Regele, ci l-s'a dat statul să o socotească deslăcută, dându-i răgaz de gândire. Trecută însă ani după ani și Prințul nu se

înstrăină de aleasa inimii Sale. De aceea la sfârșitul săptămânii trecute, fiind sfătuit dela Curie și de d-nii miniștri, să-și desfiacă acea căsnicie și Al-teja Sa neputându-se hotărî a se despărți de aleasa Sa, — Malestatea a chemat la stat pe miniștri și pe foștii înălți-miniștri și laolaltă au chibzuit că ce e de făcut? Și au căzut la hotărârea, că dacă Prințul nu se poate despărți de aleasa inimii Sale, să fie lipsit de titlul de Prinț și de foloasele ce le avea după aceasta. Și Principele Nicolae a primit mai bine să piardă acel titlu și acele foloase, rămânând să-și trăiască viața lângă aceea care l-a cucerit inima. — Așa de Vinerea trecută încoace Prințul Nicolae ieșit din Familia Regală, își schimbă și numele de familie luând un nume românesc, se spune că se va numi Broșteanu, după moșia care o are moștenită dela Tatăl Său Regele Ferdinand, la Broșteni. Dar pare că nici în țară nu mai rămâne, ci își va căuta loc de locuință într'un oraș din Italia.

Un nenorocit de soldat din Franța, cuprins de nebunie, a intrat într'o noapte în casă la sora-sa, cu care nu avuse altfel nici o supărare și a împușcat-o dimpreună cu un bărbat cu care trăia aceea. A luat apoi o mașină și a mers în orașul vecin unde locuia tatăl său și l'a împușcat și pe el dimpreună cu femeia ce-l servea. Apoi a mers cu mașina în al treilea oraș. Acolo a împușcat pe șoferul conducător al mașinei și apoi pe sine l...

Bulgarii se apropie de Sârbi... Asta nu e știre de „noutate“, ci de politică mare... Bulgarii, ciudoși pe Sârbi pe urma războiului din 1913, le poartă acestora gând rău și își ridicaseră o linie de întărituri spre granița sârbească.

Dar, ura s'a domolit cu vremea. Azi Bulgarii se apropie de Sârbi. Și ca dovadă, au început zilele acestea dărâmarea întăriturilor dinspre Sâbia.

Asta e tot o urmare a im-

păcării ITALIEI CU SÂRBIILE semn că Sâbia e pe-o mână cu Italia și așa și cu Bulgaria...

Serbării mari va avea Londra la curând: Anglia își încoronează Regele cel nou, care va fi în acelaș timp și „Împărat al Indilor“, titlu pe care îl poartă de când au pus stăpânire pe uriașul neam al acelei lumi ce se zice India (cu aproape 400 milioane locuitori, de 10 ori cât Anglia stăpână). Zilele sosesc vespoare cu „oșpeți“ la încoronare. Mulți sunt adevărați „oșpeți“ cari merg de bună voie să vadă o paradă uriașă, dar poate cel mai mulți sunt oșpeți pe poruncă sunt solile trimise din toate țările de pe glob stăpânite de Anglia: companii de soldați, acelor țări cu portul lor, apoi trimiși de felurite orașe mari, de ținuturi, sau de bogătași de pe acolo, cari vor să se pună bine cu noul lor Domn și Împărat... Curțile Domniloare din Europa și din celelalte părți ale pământului, își trimit solile lor. Curtea noastră Regală, trimite ca sol Domnesc pe M. S. Marele Voevod Mihai, moștenitorul Tronului, însoțit de un număr de înalți ofițeri și curteni.

Oficiul Parohial ort. rom. Ruși cu filiala Streiu.

Publicație de licitație

Consiliul parohial ort. rom. din filiala Streiu, jud. Hunedoara, protopopiatul Hateg, d'na întreprindere prin licitație publică cu oferte închise, zidirea bisericii conform devizului și planului aprobat de Președintele Consiliu Arhiepiscopesc sub No. 8941 din 6 Noiembrie 1936.

Ofertele închise și sigilate însoțite de o garanție de 25 mil lei în numerar sau act de valoare se pot depune până la începerea licitației, care va avea loc în ziua de 18 Aprilie 1937, ora 3 p. m. în biserică din Streiu. — Planul și devizul se pot vedea în orice zi la oficiul parohial. — Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia în care va avea mai multă încredere.

Crășeni, la 3 Aprilie 1937.

Oficiul parohial ort. rom. Pr. ȘTEFAN PACURARIU

„ALBINA“ Institut de Credit și Economii — Sibiu

FONDAT LA ANUL 1872

Reg. Soc. bancar Nr. 1—1934.

Sucursale:

Brașov, București, Cluj, Dicioșanmarin, Lugoj, Medias, Târgu-Mureș, Timișoara

Capital deplin vărsat	Lei 100.000.000
Fond de rezervă	„ 26.887.092
Depuneri spre fructificare:	
a) vechi	358.617.285
b) noui	115.045.611
Active	741.942.284

CEL MAI VECHI INSTITUT DE CREDIT DIN ÎNTREAGA ROMÂNIA

Legături cu toate centrele din țară și străinătate. Primește depuneri spre fructificare pe lângă o dobândă de 3—4% după condițiunile de retragere. Vinde și cumpără efecte și valori cotate la bursă.

DIRECȚIUNE